

Dược liệu không rõ nguồn gốc: Tung hoành chốn tâm linh

13:41 06/03/2019

Theo quan niệm của nhiều người, bên cạnh việc đi lễ, văn cảnh chùa, còn có nhu cầu mua các loại dược liệu. Tuy nhiên, việc sử dụng những loại dược liệu này cần cẩn trọng, vì nếu mua sản phẩm không có nguồn gốc xuất xứ rõ ràng, thì người sử dụng nguy cơ cao bị ngộ độc.

Trần lan dược liệu 3 “không”

Đến Lễ hội Chùa Hương vào những ngày đầu năm, nhiều du khách hoa mắt trước những quầy hàng bày bán la liệt “thuốc đông y”, dược liệu. Tại đây, hiện có khoảng 10 điểm bán các sản phẩm giống thuốc y học cổ truyền được đóng gói, đóng chai hoặc bán theo cân.

Kèm theo mỗi loại sản phẩm là biển quảng cáo viết tay với nội dung “thuốc chữa đau lưng, đau dây thần kinh”, “thuốc chữa đau đại tràng”, “thuốc chữa sâu răng”, “thuốc chữa đau dạ dày, mỡ máu, mát gan, chữa bệnh yếu sinh lý”... Điều đáng nói, trên các sản phẩm, đều không có thành phần, xuất xứ, hạn sử dụng mà chỉ ghi tác dụng chữa bệnh, cách dùng.

Men theo con đường từ chân đền Thiên Trù đi lên động Hương Tích, có một số quầy hàng, điểm bán lẻ bán các loại lá cây khô, rễ cây, củ cho tới những loại bột với nhiều màu khác nhau. Các loại cây cỏ, bột thuốc được người bán quảng bá “trị đủ bệnh”, từ sỏi thận, hôi chân cho tới bệnh gan, đau đầu, xương khớp... Theo quan sát, các loại thuốc này đều được đựng trong túi nilon trong suốt, không xuất xứ, thời hạn sử dụng.

Để tìm hiểu thêm thông tin, PV ghé vào một điểm bán dược liệu, mua thuốc trị đau dạ dày. Tại đây, chúng tôi được người bán hàng đưa cho một túi ni lông đã đóng sẵn loại thuốc bột màu vàng. Trên gói thuốc, chỉ ghi tác dụng chữa các loại bệnh và hướng dẫn cách dùng, tuyệt nhiên không ghi nguồn gốc xuất xứ hay thời hạn sử dụng.

Tại khu di tích chùa Hương có khoảng 10 điểm bán dược liệu

Người bán hàng giảng giải: “Muốn chữa được bệnh dạ dày, anh phải kiên trì dùng thuốc, ít nhất 3 tháng mới có kết quả. Thuốc dạng bột, chỉ cần cho bột vào nước nguội, sau đó hòa tan là có thể uống được. Với liệu trình 3 tháng, phải dùng 12 gói”. Khi được hỏi về giá, người bán cho biết, mỗi gói thuốc có giá 100.000 đồng.

Nguồn gốc của dược liệu thì không có giấy chứng minh, còn người bán cũng không cung cấp giấy chứng chỉ hành nghề nào cho thấy có đủ chuyên môn bán dược liệu. Thế nhưng, họ cứ vô tư hướng dẫn người mua cách sử dụng bằng kinh nghiệm. Mặc dù không biết rõ về thành phần, xuất xứ, thậm chí vẫn còn lơ mơ về công dụng của các sản phẩm được gọi là “thuốc đông y”, “thuốc gia truyền”... được bày bán ở các điểm di tích, cổng đền, chùa, song không ít người vẫn tin và mua theo lời quảng cáo của người bán.

Anh Phạm Thanh Tùng (Hà Đông, Hà Nội) - khách tham quan chùa Hương bộc bạch: “Nghe quảng cáo sản phẩm có tác dụng chữa bệnh, lại thấy nhiều người mua nên tôi mua về dùng thử xem sao. Người bán giới thiệu hàng loạt tên cây thuốc, tôi cũng chịu, không biết cây gì”...

Vẫn khó xử lý vi phạm?

Bên cạnh những thắc mắc về nguồn gốc xuất xứ của sản phẩm, khâu bảo quản cũng là một vấn đề đáng được quan tâm, vì nó ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng dược liệu, thuốc cổ truyền.

Bác sỹ Vũ Văn Hoàng, Giám đốc BV Y học cổ truyền Hà Đông cho biết, dược liệu dù tốt nhưng không tuân thủ nghiêm ngặt điều kiện bảo quản về không khí, độ ẩm, ánh sáng, bao bì, thì dược tính cũng sẽ tiêu biến dần. Vì thế, người bệnh không nên tự ý mua, sử dụng các vị thuốc y học cổ truyền bừa bãi mà nên đến các cơ sở khám chữa bệnh có uy tín, uống thuốc theo đơn với liều lượng và thời gian nhất định để đạt được hiệu quả chữa bệnh tốt nhất.

Trao đổi về thực trạng một số điểm bán dược liệu tại Khu di tích chùa Hương không có nguồn gốc, không hạn sử dụng, không có chứng chỉ hành nghề, ông Nguyễn Bá Hiễn, Trưởng ban Quản lý Khu di tích và Thắng cảnh Hương Sơn thừa nhận vẫn có tình trạng như cơ quan báo chí phản ánh. Theo ông Hiễn, những người bán thuốc tại Khu di tích chùa Hương sinh sống ở địa phương và những loại dược liệu bán ở đây, chủ yếu là cây thuốc nam được trồng tại vườn hoặc trên núi.

Khi được hỏi “có bao nhiêu điểm bán dược liệu và những điểm bán nào vi phạm về nguồn gốc xuất xứ, không có chứng chỉ hành nghề?”, ông Hiễn tỏ ra lúng túng vì ông không nắm được và giới thiệu PV gặp ông Nguyễn Xuân Hoan, Phó trưởng Ban quản lý Khu di tích và Thắng cảnh Hương Sơn để trao đổi thêm.

Những sản phẩm dược liệu không thành phần, xuất xứ, hạn sử dụng...

Ông Hiến cũng cho biết, khi diễn ra lễ hội, Ban Quản lý cũng thường xuyên kiểm tra, nhắc nhở đối với những điểm buôn bán, kinh doanh dược liệu. Tuy nhiên, để xử lý triệt để những điểm kinh doanh dược liệu không rõ nguồn gốc thì rất khó, vì chế tài chưa đủ mạnh.

“Bây giờ, chỉ còn cách đóng cửa các cửa hàng này, nhưng “đóng” lại thì rất khó vì phải có người canh gác. Ngoài ra, chưa có quy hoạch tổng thể phân khu chức năng nên việc quản lý gặp rất nhiều khó khăn”, ông Hiến nói.

Nhằm làm rõ thêm thông tin gửi tới bạn đọc, chúng tôi có gọi điện cho ông Nguyễn Văn Hậu, Phó chủ tịch UBND huyện Mỹ Đức, Trưởng ban Tổ chức Lễ hội chùa Hương năm 2019, theo số điện thoại công khai. Tuy nhiên, sau nhiều lần liên lạc, không thấy ông Hậu nghe máy.

Việc công khai số điện thoại được coi là một trong những giải pháp tức thì - bước đầu giải quyết những phản ánh, kiến nghị của người dân khi tham dự lễ hội, góp phần chấn chỉnh các hoạt động không phù hợp với thuần phong mỹ tục, mê tín dị đoan, thực phẩm bẩn... Song theo nhiều người dân, việc công khai số điện thoại của ông Nguyễn Văn Hậu, Phó chủ tịch UBND huyện Mỹ Đức, Trưởng BTC Lễ hội chùa Hương năm 2019, phải chăng chỉ mang tính hình thức?

Không chỉ bán dược liệu không rõ nguồn gốc, không hạn sử dụng, tại Khu di tích chùa Hương, còn bán rất nhiều loại đồ chơi trẻ em có xuất xứ Trung Quốc. Những sản phẩm này, đều không được dán nhãn phụ theo quy định. Theo tìm hiểu của PV, tại Khu di tích chùa Hương, có một tổ kiểm tra liên ngành với chức năng, nhiệm vụ kiểm tra công tác nghiệp vụ đối với các hàng quán kinh doanh.

Ông Nguyễn Xuân Hoan, Phó trưởng ban Quản lý Khu di tích và Thắng cảnh Hương Sơn, Tổ trưởng tổ liên ngành cho biết, tổ liên ngành thường xuyên kiểm tra, nhắc nhở đối với các hộ dân, các điểm kinh doanh buôn bán tại đây. Tùy theo từng lĩnh vực mà giao cụ thể công việc cho bộ phận chuyên môn.

Câu hỏi đặt ra: Việc thường xuyên kiểm tra của tổ liên ngành tại đây có phát huy hiệu quả và biện pháp xử lý, khi tình trạng buôn bán dược liệu không nguồn gốc, mất ATVSTP, diễn ra một cách công khai?

Thiết nghĩ, để đảm bảo quyền lợi NTD, cần có sự vào cuộc quyết liệt của ngành y tế, chính quyền địa phương và các cơ quan chức năng trong việc phối hợp triển khai các giải pháp tăng cường kiểm tra, phát hiện và xử lý nghiêm những trường hợp bán thuốc nam trái quy định.

Thông tư số 03/2016/TT-BYT của Bộ Y tế quy định về hoạt động kinh doanh dược liệu, nêu rõ điều kiện đối với các cơ sở bán lẻ dược liệu phải có địa điểm cố định, diện tích phù hợp với quy mô kinh doanh, bố trí ở nơi cao ráo, thoáng mát, an toàn, cách xa nguồn ô nhiễm, đảm bảo phòng, chống cháy nổ; đảm bảo khu vực trưng bày, đủ thiết bị để bảo quản thuốc; cơ sở bán lẻ chỉ được bán các dược liệu mua tại cơ sở có đủ điều kiện kinh doanh dược liệu, có nguồn gốc xuất xứ, bao bì, ghi nhãn mác rõ ràng...

Thiên Trường - Hải Minh